

Київський університет імені Бориса Грінченка

Інститут мистецтв

Кафедра академічного та естрадного вокалу

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи
О.Б. Жильцов
« 04 » « 12 » 2018 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Оперний клас

Спеціальності 025 «Музичне мистецтво» (Сольний спів)

Освітнього рівня: першого (магістерського)

Освітньо-професійної програми

підготовки магістра музичного мистецтва

025.00.02 Сольний спів

першого (магістерського) рівня вищої освіти

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА	
Ідентифікаційний код 02136554	
Начальник відділу моніторингу якості освіти	
Програма № <u>1409/18</u>	
<u>Жильцов</u> (підпис)	(прізвище, ініціали)
« »	20 <u>18</u> р.

Київ - 2018

Розробник: Макарова Емма Вікторівна, старший викладач кафедри академічного та естрадного вокалу

Викладач: Макарова Емма Вікторівна, старший викладач кафедри академічного та естрадного вокалу

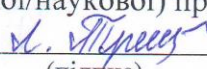
Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри академічного та естрадного вокалу

Протокол від 5.09. 2018 року № 9

Завідувач кафедри (Ю.В. Мережко)
(підпис)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої (професійної/наукової) програми (керівником проектної групи) 025.00.02 Сольний спів
(назва освітньої програми)

___ . ___ . 2018 р.

Гарант освітньої (професійної/наукової) програми
(керівник проектної групи) (Л.О. Троєльнікова)
(підпис)

Робочу програму перевірено

___ . ___ . 2018 р.

Заступник директора (А.О. Таранник)

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__»__ 20__ р., протокол № __
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__»__ 20__ р., протокол № __
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__»__ 20__ р., протокол № __
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__»__ 20__ р., протокол № __
(підпис) (ПІБ)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Вид дисципліни	<i>Нормативна</i>	
Мова викладання, навчання та оцінювання	<i>Українська</i>	
Загальний обсяг кредитів/ годин	<i>6/180</i>	-
Курс	<i>6</i>	-
Семестр	<i>11</i>	-
Кількість змістових модулів за розподілом:	<i>2</i>	-
Обсяг кредитів	<i>2</i>	-
Обсяг годин, у тому числі:	<i>60</i>	-
Аудиторні	<i>16</i>	-
Модульний контроль	<i>2 г.</i>	-
Семестровий контроль	<i>30</i>	-
Самостійна робота	<i>12</i>	-
Форма семестрового контролю	<i>екзамен</i>	-

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою дисципліни «Оперний клас» є підготовка магістрантів до професійної музично-педагогічної діяльності, в якій передбачено розвиток голосу студента.

Завдання дисципліни – забезпечити підготовку висококваліфікованих фахівців в сфері вокалу при взаємозв'язку з виховними задачами, пов'язаними з формуванням особистості, спрямованої на професійно-творчий розвиток, вокально-художнє мислення та готовність до самоорганізації і самовдосконалення. Програма передбачає:

- завершення формування у студентів вокально-технічних навичок. Розуміння механізмів якості співу і співацької майстерності, можливостей розвитку вокального слуху в системі вокального художньо-естетичного виховання на основі вимог сучасних наукових знань;

- доведення до автоматизму вокально-творчих навичок у системі свідомого володіння голосом, удосконалення виконавського досвіду, доведення переходу виконання творів від свідомого до підсвідомого рівня;

- удосконалення вміння здійснювати аналіз вокального процесу, робити певні методичні висновки та рекомендації щодо його вдосконалення та усунення недоліків;

- вивчення методики формування, розвитку і охорони співацького голосу, удосконалення методико-педагогічного досвіду шляхом спостережень і використання його на педагогічній практиці;

- оволодіння знанням змісту різних видів співацької діяльності: закріплення навичок самостійного добору творів репертуару з урахуванням вікових психологічних відмінностей та можливостей співацьких голосів, самостійного розв'язання творчих завдань з огляду на еталонні зразки вокальної музики різних стилів, жанрів і часів.

Програма « Оперний клас» для студентів-магістрантів передбачає «акцентоване вивчення» вокальних творів визначеного стильового і жанрового напрямку, тобто вивчення творів доцільних та дидактично обґрунтованих, а також індивідуальний підхід до підбору вокально-педагогічного репертуару:

- по мірі складності (легкий, середньої складності, більш складний);
- різноманітність володіння навчальним репертуаром.

Вимоги щодо навчально-художнього репертуару для кожного студента формуються викладачем таким чином, щоб репертуар найбільшою мірою відповідав розвитку вокальних здібностей студентів.. В програмі ураховані такі особливості організації процесу як цілеспрямована систематизація оперного репертуару на засадах історико- стилізованого і жанрового підходу.

Методи роботи курсу обираються відповідно до навчальної теми (матеріалу).

Форми роботи – групове заняття, самостійна робота студентів, консультації викладача та концертмейстера.

Засоби навчання – аудіо, відеоматеріали, клавіри.

Формою контролю знань та вмінь студентів з курсу «Оперний клас» є модульні контрольні , залік та семестровий екзамен .

Протягом проходження даного курсу у студентів мають бути сформовані наступні **програмні компетентності**: загальні та фахові (спеціальні).

Загальні :

Загальнокультурна ерудиція, широке коло інтересів. Розуміння значущості для власного розвитку історичного розвитку людства.

Комунікативна:

- здатність до міжособистного спілкування, емоційної стабільності, толерантності. Здатність працювати у команді, здатність до професійного спілкування іноземною мовою.

Інформаційна:

- здатність до самостійного пошуку та оброблення інформації з різних джерел для розгляду конкретних завдань.

Самоосвітня:

- здатність до самостійної пізнавальної діяльності, самоорганізації та саморозвитку.

Фахові компетентності.

- Організаційна : здатність контролювати взаємодію суб'єктів музично-виконавського процесу сценічної дії оперного спектаклю.

- Музично- інформаційна і технологічна : здатність до самостійного пошуку музичного матеріалу в мережі інтернет.

- Вокально- виконавська: володіти вокальною технікою;

- Вокально- сценічна : здатність до творчої інтерпретації. Володіння акторською майстерністю та навичками сучасної діяльності.

Програмні результати навчання

- Цілісно і грамотно сприймати і виконувати музичні твори, самостійно освоювати сольний і ансамблевий репертуар (відповідно до програмних вимог).

- Працювати в колективі, ефективно спілкуватися з колегами, керівництвом;

- Володіти сценічною майстерністю, культурою усного мовлення, професійною термінологією;

- Здатність до самореалізації та розкриття особистісного творчого потенціалу, професійного лідерства та успіху, самоосвіти і самовдосконалення.

3. Результати навчання за дисципліною

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- основні напрями засвоєння практичних основ оперного виконавства;
- особливості роботи на сцені;
- власні недоліки і шляхи їх усунення.

вміти:

- володіти високим рівнем сольного і ансамблевого співу з сценічною діяльністю;
- володіти акторською майстерністю;
- дотримуватись вимог сценічної поведінки;
- правильно налаштовуватись на сценічну діяльність;
- користуватись клавірною літературою;
- робити аналіз створюваного образу та власного виконання;
- самостійно працювати з авторським текстом; розуміти змістовний контекст твору;
- робити порівняльний аналіз з інтерпретації;
- володіти майстерністю аргументації, подання власних висновків.

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної форми навчання

Назви змістових модулів, тем	Розподіл годин між видами робіт						
	Усього	Аудиторні					Самостійна
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
Змістовий модуль 1. Удосконалення практичних умінь і навичок в уривках з опер XIX – XX ст.							
Тема 1. Специфіка роботи над уривками з опер західно – європейських композиторів XIXст.	15			4		3	
Тема 2. Специфіка роботи над уривками з опер західно – європейських композиторів XXст.	15			4		3	
Модульний контроль.							
Разом	30			8		6	
Змістовий модуль 2 .Концентрації і акумуляції технічних і творчих завдань в виконаних уривках з опер.							
Тема1. Особливості роботи над уривками з опер сучасних композиторів.	15			4		3	
Тема 2. Формування вміння швидкого психо – технічного перевтілення під час концертного виконання уривків з опер різних епох.	13			4		3	
Модульний контроль	2						
Разом	30			8		6	
Усього	60			16		12	

5. Програма навчальної дисципліни

Модуль I.

Змістовий модуль 1. Удосконалення практичних завдань і навичок в роботі над уривками з опер.

Тема 1. Специфіка роботи над уривками з опер західно – європейських композиторів XIXст.

Особливості звукоформування, опори дихання, емоційного стану в процесі роботи над образом.

Тема 2. Специфіка роботи над уривками з опер західно – європейських композиторів XIXст.

Особливу увагу приділити чіткої декламаційної вимови на основі близького кантиленного звучання.

Модуль II.

Змістовий модуль 2. Концентрація і акумуляція технічних і творчих завдань в виконуваних уривках з опер.

Тема 1. Особливості роботи над виконанням уривків з опер сучасних композиторів.

В уривках з опер сучасних композиторів особливу увагу приділити інтонаційно – декламаційній основі.

Тема 2. Формування швидкого психо – технічного перевтілення під час концертного виконання уривок з опер різних епох.

Особливу увагу звертати на специфіку звукоутворення, звуковедення та створення того образу який виконується.

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	Максимальна к-сть балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2	
		кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів
Відвідування практичних занять	1	8	8	8	8
Робота на практичних заняттях	10	8	80	8	80
Виконання завдань до самостійної роботи	5	6	30	6	30
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25
	Разом		143		143

1 семестр - Максимальна кількість балів: 286

Розрахунок коефіцієнта: 2,86

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання.

1 семестр

№	Зміст завдання	Академічний контроль	Бали
1.	Самостійний добір уривок з опер.	2г. x 5б.	10
2.	Ознайомлення з рекомендованими джерелами еталонних виступів.	2г. x 5б.	10
3.	Створення плану виконання (технічного, сценічного, емоційного).	2г. x 5б.	10
4.	Спостереження за іншими виконавцями (Аналіз помилок).	2г x 5б.	10
5.	Аналіз своїх помилок та шляхи їх усунення.	2г. x 5б.	10
6.	Самостійне формування виконавсько – художніх умінь як основи роботи над художнім образом в уривках опер.	2г. x 5б.	10

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання.

№	Модульна контрольна робота	Критерії оцінювання		Бали
1.	усне завдання (<i>індивідуальне опитування, співбесіда, тощо</i>)	своєчасність виконання завдання	1	5
		повний обсяг виконання	1	
		якість виконання	1	
		креативний підхід	1	
		ініціативність	1	
2.	письмове завдання (<i>вокально –музичний аналіз, аналіз структурної побудови художнього твору</i>)			5
3.	практичне завдання (<i>демонстрація, показ, вправа, тощо</i>)			5
4.	2-ге практичне завдання (<i>демонстрація, показ, вправа, тощо</i>)			5
5.	3-тє практичне завдання (<i>демонстрація, показ, вправа, тощо</i>)			5
Максимальна кількість балів				25

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання.

1 семестр – екзамен.

6.5. Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю.

Виконання трьох арій з опер різних епох:

1. Твір старовинних композиторів.
2. Твір з опер західно – європейських композиторів.
3. Твір з опер українських композиторів.

6.6 Шкала відповідності оцінок.

Оцінка	Кількість балів
Відмінно	100-90
Дуже добре	82-89
Добре	75-81
Задовільно	69-74
Достатньо	60-68
Незадовільно	0-59

7. Навчально-методична карта дисципліни

Разом: 60 години, практичні заняття – 16годин, самостійна робота – 12 годин, семестровий контроль – 30години.

1 семестр

Модулі	Змістовний модуль I	Змістовний модуль II
Назва модуля	Удосконалення практичних умінь і навичок в роботі над уривками з опер XIX – XX ст.	Концентрація і стимуляція технічних і творчих завдань в виконуваних уривках з опер.
Кількість балів за модуль	143	143
Практичні	8годин	8 годин
Назва навчального модуля (практичне заняття)	Тема 1. Специфіка роботи над уривками з опер західно – європейських композиторів XIX ст. Тема 2. Специфіка роботи над уривками з опер Західно – європейських композиторів XX ст.. 1x 8= 8 б. / 10x8=80б. 88б.	Тема 1. Особливості роботи над уривками з опер сучасних композиторів. Тема 2. Формування вміння швидкого психо – технічного перевтілення під час концертного виконання уривків з опер різних епох . 1x8= 8 б. 10x8=80 б. 88 б.
Самостійна робота 5 балів	5x6 =30б.	5x6=30б.
Види поточного Контролю	Модульна контрольна робота 25б.	Модульна контрольна робота 25б.

Всього балів 286
Розрахунок коефіцієнта 2.86

8. Рекомендовані джерела

Основні (базові)

1. Антонюк А. Постановка голосу: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. - К. :Українська ідея, 2000.
2. Дмитриев Л. Основы вокальной методики. - М.: Музыка, 1968.
3. Голубев П. Советы молодым педагогам-вокалистам. - М.: Музизд, 1956.
4. Гнидь Б. Історія вокального мистецтва. – КНМАУ, 1997.
5. Микиша М. Практичні основи вокального мистецтва. - К.: Музична Україна, 1965.
6. Морозов В. Биофизические основы вокальной речи. – Л.: Наука 1977.
7. Морозов В. Резонансная теория искусства пения и вокальная техника выдающихся певцов. – М., 2001.
8. Морозов В. Тайны вокальной речи. - Л.: Наука, 1967.

Додаткові

1. Назаренко И. Искусство пения.- М., 1969.
2. Юссон Р. Певческий голос.- М., 1974.
3. Юцевич Ю. Музыка: Словник-довідник. – Тернопіль: Навчальна книга-Богдан, 2003.
4. Юцевич Ю. Теорія і методика формування та розвитку співацького голосу. - К., 1998.
5. Вальборг Вербег-Свердстрем «Школа для раскрытия голоса». Cvedentis, 2009.

Допоміжні

1. Марковська Катерина (Markovska Kateryna) - Каватина Леоноры из оперы Трубадур (Дж.Верди) <https://www.youtube.com/watch?v=zfNccZUM2Ek>
2. Опера "Запорожець за Дунаєм" КУ ім.Б.Грінченка <https://www.youtube.com/watch?v=mava3PsLFuc>
3. Россихина Марина - ария Слепой из оперы «Джоконда» <https://www.youtube.com/watch?v=svuLxWU61Ew>
4. Нотний архив Б.Тараканова <http://notes.tarakanov.net/>
5. Майстер-клас зірки світового вокалу Людмили Монастирської <http://kubg.edu.ua/prouniversitet/news/podiji/2303-maister-klas-zirky-svitovoho-vokalu-liudmyly-monastyrskoi.html>